

Protokoll 11/2018

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 10 december 2018 kl. 13:30-
17:00, Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Övriga närvarande

Ingemar Josefsson Ordförande
Fredrik von Feilitzen
Winston Håkanson
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Margareta Olofsson Vice ordförande
Inga Varg Av rådet utsedd ledamot §§1-9, §§11-20
Marie Wall
Henrik Nerlund Sekreterare
Susanne Höglin Handläggare
Nina Mjaaland Föredragande §11
Veronika Borg Föredragande §10
Namo Marouf Föredragande §12
Matilda Nilsson Föredragande §12
Elisabeth Rosenquist Saidac Adjungerad §§10-20
Stina Bäckström Föredragande §9

Justerare

Fredrik von Feilitzen

Datum för justering**Paragraf**

§§1-20

Protokollförelse

Susanne Höglin

§ 1
Val av mötets protokollförare

Beslut

Valdes Susanne Höglin till mötets protokollförare.

§ 2
Val av justerare. Fastställande av föredragningslista.

Beslut

Valdes ledamot F von Feilitzen att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts ta upp ärenden i ordningen: 1-11, 14, 12-13, 15-16, 18-20 och 17.

§ 3
Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 17 januari 2019, kl. 13.30.

§ 4
Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att delegationssammanträdet 17 december ställdes in, samt att Skönhetsrådets delegerade sammanträder 7 januari 2019, kl. 13.30.

§ 5
Protokoll fört vid sammanträde 2018.11.05

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2018.11.05 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Protokoll fört vid sammanträde 2018.11.19****Beslut**

Anmäldes att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2018.11.19 justerats i vederbörlig ordning.

§ 7**Rådet: Valberedning**

SR 2018/387

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet att utse en valberedning vid nästkommande delegationssammanträde för att bereda kommande val till ordförande, vice ordförande samt rådets ledamot.

§ 8**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Meddelande om revidering och granskningsutlåtande, förslag till detaljplan Portklappen 1 i stadsdelen Årsta (2/2)
- Rustmästaren 2, synpunkter vidarebefordrade till Skönhetsrådet för kännedom.
- Bromma Kyrka, svar med e-post.
- Burger Kings etablering i Gamla stan, svar med e-post
- Ny pråm vid Gröna Lund, svar med e-post.
- SV: Skönhetsrådet bild startsida, svar med e-post.
- Katarinahissen, synpunkter på ljusreklam. Svar med e-post.
- (Signerad) Norrmannen 6, rivning av skola, Blackebergsskolan
- Årstas fulaste hus? Svar med e-post, samt 2012-0088 bifogad.
- Raul Wallenbergs torg 3 nov 2018. Svar med e-post.
- (Signerad) Norrmalm 5:3 (Centralstationen), fasadbelysning
- Katarinahissen, svar med e-post, samt 0009-2016b och 2018/74 bifogade.
- Program för placering och gestaltning av mobilmaster och antenner, svar på remiss från Bygglövsavdelningen Stadsbyggnadskontoret.
- Rörlig reklam på Katarinahissen, synpunkter vidarebefordrade till Stadsbyggnadskontoret.
- Protest mot byggplanerna i Plankanparken
- Byte av staket, brf Kulan på Gärdet. Svar med e-post.

- Bygg husen i roligare färger, svar med brev.
- SBN's beslut 22/11 att kv A lyfts ur planförslaget och återremitteras. Söderholmen 1 m.fl., Vårberg, Dnr 2015-15127-54, e-post vidarebefordrad till stadsbyggnadskontoret.
- Gröna Lunds utbyggnad, förfrågan om möte. Svar med e-post.
- Älvsjö 1:1, del av fastigheten längs Hagsätravägen vid kv. Svedjaren, meddelande efter granskning och revidering, 2017-03225
- (Signerad) Åkern 17, skylt/väggmålning på gavelfasad
- Nomineringar till nämndens och bolagens funktionshinderråd; från HSO (Handikappföreningarnas samarbetsorgan) i Stockholms stad.
- Meddelande efter granskning och revidering Sättra 2:1 mm (Mälaräng) (2/3)
- Söderstadion, fråga om ombyggnaden 1966. Svar med e-post
- Örby 4:1, meddelande efter granskning och revidering av förslag till detaljplan, 2015-14055
- Masugnen 5 och 7, meddelande efter utställning, 2011-04316
- Meddelande efter granskning och revidering Fruängsgården 5 m.fl. (2/2)
- Dalen 13 m.m. planärende på granskning, omgång 2, 2015-05534
- (Signerad) SR 2018/346 Bassångaren 20, förslag till detaljplan
- (Signerad) SR 2018/385 Ordonnansen 5 och 6, nybyggnad av två flerfamiljshus
- (Signerad) Norrmalm 5:3 (Centralstationen), kompletterande yttrande avseende fasadbelysning

§ 9

Enskede Gård 1:1, del av, vid kv. Häradsdomaren, förslag till detaljplan, 2017-09908

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Enskede Gård 1:1, del av, vid kv. Häradsdomaren, förslag till detaljplan, 2017-09908. Stina Bäckström, stadsbyggnadskontoret, föredrog ärendet. SR 2018/355

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om lamellernas och parhusens höjd samt alternativet genomfartsgata framför vändplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innefattar ny bebyggelse inom fastigheten Enskede Gård 1:1 i Gamla Enskede. Två nya lamellhus med cirka 60 bostäder i den västra delen av planområdet, söder om Sankt Eriks katolska skola, samt fem stycken parhus i områdets östra del närmast Handelsvägen planeras. Lamellhusen förses med underjordiskt garage medan parhusen får en parkeringsplats per lägenhet. Förslaget innefattar även tre nya fickparker samt en ny lokalgata. Grönstråket genom planområdet anlades samtidigt som lamellhusbebyggelsen på 1940-talet, i enlighet med Stockholmsstilens ideal om ett halvöppet parklandskap som anpassats till områdets topografi och vegetation med slingrande gångvägar.

Skönhetsrådet insåg behovet av nya bostäder men ansåg det ändå beklagligt att bebygga de grönytor som tillsammans med husen från 1940-talet utgör områdets ursprungliga planläggning, vilket gör att även de har ett kulturhistoriskt värde. Med detta sagt såg rådets ledamöter ändå positivt på att utmaningarna i förslaget, till exempel vad gäller den förlorade naturmarken, har tagits på allvar och resulterat i ett stramt och formstarkt förslag. Vad gäller parhusen ansåg dock rådet att den översta våningen bör utgå eftersom den gör att husen blir onödigt höga. Enligt rådets mening var det omotiverat att ge parhusen intrycket av att vara trevåningshus när de endast utgörs av två och en halv våning. Dessutom kommer de oglasade ytorna inbjuda till framtida inglasningar, vilket ytterligare stärker trevåningskaraktären. Även lamellhusen bör hållas ner i höjd genom att teknikvåningen görs så liten som möjligt. Detta möjliggör en bibehållen upplevelse av trevåningshus som ansluter till befintlig bebyggelse. Vad gäller de två alternativen för genomfartsväg förordade Skönhetsrådet utformningsalternativ 2, med utfart mot Enskedevägen. Det är emellertid viktigt om detta alternativ kommer till stånd, att staden utför åtgärder, fysiska eller genom skyltning, som beivrar oönskad genomfartstrafik.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/355-3 Samrådsbrev
- SR 2018/355-6 Plankarta
- SR 2018/355-7 Planbeskrivning
- SR 2018/355-9 Kulturmiljöutredning
- SR 2018/355-11 Illustrationsbilaga byggnationsförslag, Tham Videgård arkitekter
- SR 2018/355-13 Dagvattenutredning 1
- SR 2018/355-10 Dagvattenutredning 2
- SR 2018/355-15 Bullerutredning

- SR 2018/355-2 PM utformning gata och vegetation, Ramböll
- SR 2018/355-4 Projekterings-PM
- SR 2018/355-5 PM utformning av allmän platsmark, Ramböll
- SR 2018/355-8 PM Geotekniska förutsättningar
- SR 2018/355-12 Jämställdhetsanalys
- SR 2018/355-14 Bilaga solstudier, Tham Videgård arkitekter
- SR 2018/355-16 Checklista FHR
- SR 2018/355-17 Barnkonsekvensanalys

§ 10

Farsta 2:1, Magelungens strand, förslag till detaljplan, 2015-14704

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Farsta 2:1, Magelungens strand, förslag till detaljplan, 2015-14704. Veronika Borg, stadsbyggnadskontoret, föredrog ärendet.

SR 2018/364

Beslut

Hänsköts ärendet till nästkommande delegationsammansamling.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/364-10 Samrådsbrev
- SR 2018/364-17 Plankarta
- SR 2018/364-16 Planbeskrivning
- SR 2018/364-24 Förstudie fornlämningar och kulturlandskap
- SR 2018/364-21 Inledande riskanalys
- SR 2018/364-20 Kvalitetsprogram för gestaltning
- SR 2018/364-22 Gestaltningssystem allmän platsmark (parker, gator, bro)
- SR 2018/364-3 Värdefull natur och ekologiska samband, utredning
- SR 2018/364-2 Övergripande dagvattenutredning
- SR 2018/364-4 Utredningar vibrationer kvarter 1-5
- SR 2018/364-5 Trafikbullerutredning kvarter 5
- SR 2018/364-6 Trafikbullerutredning kvarter 4
- SR 2018/364-7 Trafikbullerutredning kvarter 3
- SR 2018/364-8 Trafikbullerutredning kvarter 2
- SR 2018/364-9 Tekniskt PM och Geoteknik delrapport
- SR 2018/364-11 Trafikbullerutredning kvarter 1
- SR 2018/364-12 PM Trafik
- SR 2018/364-13 PM Geoteknik kvarter 1
- SR 2018/364-14 PM Geoteknik kvarter 5

- SR 2018/364-15 PM Geoteknik kvarter 2
- SR 2018/364-18 Mätning av vibrationer kvarter 1 och 2
- SR 2018/364-19 Miljöteknisk markundersökning kvarter 1 och 2
- SR 2018/364-23 Geotekniskt utlåtande kvarter 3 och 4
- SR 2018/364-25 Dagvatten kvarter 5
- SR 2018/364-26 Dagvatten kvarter 2
- SR 2018/364-27 Dagvatten kvarter 3 och 4
- SR 2018/364-28 Dagvatten kvarter 1

§ 11

Måsholmen 21, del av, förslag till detaljplan, 2017-09751

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Måsholmen 21, del av, förslag till detaljplan, 2017-09751. Nina Mjaaland, stadsbyggnadskontoret, föredrog ärendet.
SR 2018/367

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget syftar till att uppföra en ny byggnad innehållande cirka 100 bostäder, kontor, samt lokaler för kultur- och centrumändamål. Förslaget innebär ett 21 våningar högt hus som till viss del står på en lägre byggnad om tre våningar. Den lägre byggnadsdelen kommer att utgöras av kontor och kulturverksamhet. Det nya höghuset ska i huvudsak innehålla bostäder och kommer enligt stadsbyggnadskontoret att utgöra ett landmärke i Skärholmen. Befintlig byggnad är en av tre byggnadskroppar i kvarteret Måsholmens 21, som inhyst f.d. Skärholmens gymnasium. Byggnaderna ligger grupperade kring Bredholmstorget och ingår som en komponent i Skärholmens centrumanläggning. Byggnadshöjden är enhetlig och jämn, medvetet lågt hållen för att förstärka den visuella dominansen från skivhusbebyggelsen som klättrar upp mot Ekholmshöjden.

Under Skönhetsrådets sammanträde konstaterades att det är en elegant och på många sätt intressant byggnad. Nackdelen är att den bryter mot den gestaltungsprincip som ligger till grund för Skärholmen med låg centrumanläggning utan högdelar. Rådet fann

att den lägre delen bidrar positivt till stadsdelen genom tillförsel av arbetsplatser och fler rörelser. Högdelen däremot omkullkastar snarare ambitionen att skapa en trygg och socialt hållbart miljö i Skärholmens centrum. Detta eftersom den dels lägger stora delar av torget i skugga, dels skapar ett mycket sämre vindklimat runt torget. I vindkomfortstudien som följer med planhandlingarna står uttryckligen att ”med den planerade byggnaden blir högre vindhastigheter vanligare och relativt stora delar av torget väntas få vindförhållanden som bara lämpar sig för kortvarig vistelse”. Rådet fann det mycket olyckligt om stadens satsning på kvalitetsarkitektur i Skärholmen samtidigt innebär ett försämrat lokalklimat. Avslutningsvis frågade sig Skönhetsrådet om det är en ny signalbyggnad som behövs i Skärholmen, som redan har karakteristiska kännetecken i form av skulpturen Vridande moment, Ekholmshöjden och den låga centrumanläggningen. Om avsikten med förslaget är att vitalisera stadsdelen så motsvaras denna på ett utmärkt sätt genom placeringen av Stockholmshems nya huvudkontor samt Stadsteaterns filial i lågdelen. De 100 bostäderna däremot borde enligt Skönhetsrådets mening utgå ur förslaget.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/367-8 Samrådsbrev
- SR 2018/367-11 Plankarta
- SR 2018/367-12 Planbeskrivning
- SR 2018/367-13 Kulturmiljöanalys
- SR 2018/367-22 Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2018/367-4 Stadsrumsanalys, Vårberg, Skärholmen, Sättra, Bredäng
- SR 2018/367-17 Integrerad Barnkonsekvensanalys
- SR 2018/367-7 Solstudie
- SR 2018/367-2 Vindkomfortstudie
- SR 2018/367-3 Stråk- och strukturutredning- Fokus Skärholmen
- SR 2018/367-5 PM Parkering
- SR 2018/367-6 PM Avfallshantering
- SR 2018/367-9 Platsanalys, rapport
- SR 2018/367-10 Platsanalys, bilaga
- SR 2018/367-14 FS-PM 2 dagvatten
- SR 2018/367-15 Fokus Skärholmen- PM övergripande dagvattenförutsättningar
- SR 2018/367-16 Fokus Skärholmen- parkeringstal
- SR 2018/367-18 Grönytefaktor
- SR 2018/367-19 Geotekniskt utlåtande
- SR 2018/367-20 Dagvattenutredning
- SR 2018/367-21 Bullerutredning

§ 12**Riddersvik, del av Hässelby Villastad 36:1 m.fl., förslag till detaljplan, 2013-11692**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Riddersvik, del av Hässelby Villastad 36:1 m.fl., förslag till detaljplan, 2013-11692. Namn Marouf och Matilda Nilsson, stadsbyggnadskontoret, föredrog ärendet.

SR 2018/386

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om minskad exploatering för att värna den samtida trädgårdsstadens gröna karaktär samt den kulturhistoriska miljön runt Riddersviks gård.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innebär en planläggning av en tidigare trädskola för bostäder, förskola, omsorgsboende samt införandet av skyddsbestämmelser för den kulturhistoriskt intressanta gårdsmiljön och engelska parken vid Riddersvik. Planärendet omfattar 600 nya bostäder i vad som kallas för en samtida trädgårdsstad. Detta är en fördubbling av antalet bostäder i jämförelse med tidigare planer. Planernas genomförande förutsätter en flytt av Lövstavägen samt ett dagvattendike i nordlig riktning. Bebyggelsestrukturen bygger på en gatuhierarki i ett rutnät samt en fallande skala från norr till söder i fem till två våningar. Området har tidigare varit underställt ett programsamråd, som Skönhetsrådet yttrade sig över 2014 (Dnr 2014-0132). I programskedet omfattade den tillkommande bebyggelsen 300 bostäder.

Skönhetsrådet fann att förslaget utvecklats i positiv riktning från programskedet gällande områdets planstruktur. Från att ha varit en tydligt åtskild enklav, med omfattande parkeringsanläggningar som en mur mot Lövstavägen har området kopplats tydligt till omkringliggande bebyggelse, med parkeringen ordnad i garage eller längs kantsten. Att Hässelby Villastads historiska huvudgata, Riddersviksvägen, förlängts in i området för att utgöra det viktigaste offentliga stråket är särskilt glädjande. Rådet ställde sig vidare positivt till att skyddsbestämmelser införs för de kulturhistoriska byggnaderna, men fann det självklart att även de äldre arbetarbostäderna som lagts utanför planområdet ska inkluderas med skydd i detaljplanen. Området närmast Riddersviks gård kräver viss bearbetning för att ge gården ett ännu större skyddsavstånd. Som ett av få historiska lantbruk inom Stockholms stad är

Riddersviks gård ännu väl avläsbar i sitt agrara sammanhang, vilket rådet såg ett värde i att bevara.

Skönhetsrådet sympatiserade med detaljplanens utgångspunkt: den samtida trädgårdsstaden, men ansåg att planerna behöver bearbetas kraftigt gällande områdets exploatering för att trädgårdsstaden ska vara ett relevant begrepp. De traditionella trädgårdsstäderna karaktäriseras av gröna, avgränsade men oregelbundna gaturum där småhus och radhus i vissa punkter kombinerats med lägre flerfamiljshus. Denna karaktär behöver få tydligare gestalt i planförslaget. Områdets fallande höjdsättning är en god princip, men höjderna bör renodlas till en fyravåningsbebyggelse mot Lövstavägen och högst två våningar i övrigt med generösare gårdar och allmänna gröntäppor. Rådet såg framför sig att antalet bostäder, som fördubblats från program- till plansamråd behöver minskas för att uppnå den samtida trädgårdsstadens kvaliteter.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/386-8 Samrådsbrev
- SR 2018/386-10 Plankarta 1
- SR 2018/386-11 Plankarta 2
- SR 2018/386-12 Planbeskrivning
- SR 2018/386-15 Kulturhistorisk värdebeskrivning Riddersviks gård med omnejd
- SR 2018/386-17 Kulturhistorisk värdebeskrivning
- SR 2018/386-20 Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2018/386-5 Stadsbyggnadsprogram för Riddersvik
- SR 2018/386-2 Trafikutredning
- SR 2018/386-3 Spridningsberäkningar av hästallergen
- SR 2018/386-4 Trädinventering
- SR 2018/386-6 PM Geoteknik
- SR 2018/386-7 Solstudie
- SR 2018/386-9 Riskbedömning
- SR 2018/386-13 Naturvärdesinventering
- SR 2018/386-14 Insektsinventeringar
- SR 2018/386-16 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2018/386-18 Dagvattenutredning kvartersmark
- SR 2018/386-19 Dagvattenutredning förutsättningar
- SR 2018/386-21 Dagvattenutredning
- SR 2018/386-22 Beräkning av vägtrafikbuller

§ 13**Skeppsholmsviken 6 m fl. (Gröna Lund), planärende på granskning, 2016-06685**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Skeppsholmsviken 6 m fl. (Gröna Lund), planärende på granskning, 2016-06685. Sekreteraren redogjorde för ärendet.

SR 2018/370

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka de delar av detaljplaneförslaget som omfattar randbebyggelse och gatu- och vattenområden samt avstyrka de delar av detaljplaneförslaget som omfattar bestämmelserna för högsta totalhöjd angående åkattraktioner, benämnda f1 och f2.

Anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget innebär att en befintlig parkeringsplats inom kvarteret Skeppsholmsviken ersätts med en utökning av Gröna Lunds tivoli genom nya byggrätter mot Allmänna gränd och Falkenbergsgatan, en ny gångbro över Allmänna gränd, allmänt tillgängliga brygganläggningar i Saltsjön och nya bestämmelser för tillkommande åkattraktioners höjd. Skönhetsrådet har tidigare yttrat sig i ärendet under plansamrådet.

Skönhetsrådet fann att de bearbetade planerna i huvudsak är godtagbara, med ett viktigt undantag gällande de föreslagna totalhöjderna för åkattraktioner. Under plansamrådet yttrade sig rådet om behovet av en generalplan för områdets markdisposition med inriktning mot att den nya delen får en lugnare karaktär i jämförelse med den attraktionsrika äldre delen. Liknande nöjesparker, exempelvis Tivoli i Köpenhamn och Liseberg i Göteborg, har med självklarhet denna kombination av intensivare och lugnare miljöer. Det föreliggande förslaget innebär att ungefär hälften av det tillkommande området kan få höga objekt, upp till +60 m, på 25 procent av ytan. Rådet ansåg att detta kommer få kraftigt negativ påverkan på stadsbilden från stora delar av Stockholms innerstad. Rådet stod därmed fast vid att de höga objekten, liksom idag, bör samlas på tivolits äldre del. Om planerna realiserar kommer två höga grupper av master och installationer att fylla Södra Djurgårdens strandområde. För höjdsättningen på den nya delen bör +12 meter utgöra rättesnöre medan den äldre delen fortsatt bör tillåtas att utvecklas med höjder uppemot +100 meter. I

plankartan hänvisas till bilden på sidan 26 i planbeskrivningen för att pröva framtidens höjder. Rådet fann det anmärkningsvärt att illustrationen visar attraktioner med ungefär +35 meters totalhöjd när planen tillåter +60 meter. I bilaga 1 finns illustrationen presenterad med en tunn röd linje vid ungefär +35 meter och en röd klammer som på ett ungefär visar området där 25 procent kan bebyggas upp till +60 meter. Rådet avstyrkte detaljplanen i denna del.

Övriga delar av detaljplaneförslaget har bearbetats i positiv riktning. Rådet fann att de föreslagna byggnaderna fått en bättre höjdsättning och en mer övertygande arkitektur. För att den tillbakablickande tivoliarkitekturen ska uppfattas som kvalitativ krävs höga krav i utförandet när det gäller materialval, hantverk och detaljering. Rådet diskuterade vid sitt möte att ytterligare inspireras från rivna Djurgårdbyggnader och eventuellt rekonstruera någon av dessa. Rådet ställde sig vidare positivt till den allmänt tillgängliga promenaden längs vattnet, men önskade inskräpa att brygganläggningarna utförs så att inte skräp och grenar samlas mellan bryggor och strand.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/370-8 Kungörelse digital anslagstavla
- SR 2018/370-5 Plankarta
- SR 2018/370-6 Planbeskrivning
- SR 2018/370-9 Kulturmiljöutredning
- SR 2018/370-16 Antikvariskt utlåtande Konsthallen 14
- SR 2018/370-11 Gestaltningsbilaga
- SR 2018/370-7 Miljökonsekvensbeskrivning
- SR 2018/370-4 PM Cykelparkeringsutredning
- SR 2018/370-12 Bullerutredning
- SR 2018/370-13 Bullerutredning bilaga

Anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande enligt följande: ”Det för den planerade gångbryggan disponibla vattenområdet (W1) har jämfört med samrådsförslaget minskats i bredd från 20 till 8 m. Det innebär att bryggan kan bli högst 4 m bred, med endast 4 m vattenyta innanför, vilket ytterligare förstärker nackdelarna med bryggan. Den försvårar möjligheten att ordna attraktiv, vattenanknuten verksamhet på Gröna Lunds nya område, försämrar anblicken mot Gröna Lund från väster och kommer sannolikt att resultera i en nerskräpad vattenyta. Gångbryggan bör därför utgå ur detaljplanen. Det finns goda förutsättningar att i stället göra Falkenbergsgatan och Lilla Allmänna gränd till ett mycket attraktivt gångstråk, omgivet av intressanta byggnader från olika tider. Som kompensation för att Gröna Lund får tillgång till den av staden och staten ägda strandremsan bör torget förstöras mot norr, för att

möjliggöra att färjeterminalen kan flyttas, så att den inte som nu blockerar utsikten mot vattnet från Allmänna gränd.

I stället för pastischartade nybyggnader längs Falkenbergsgatan och Allmänna Gränd kan man på ett intresseväckande sätt göra exakta rekonstruktioner av rivna småskaliga Stockholmshus, företrädesvis från Djurgården. Två byggnader med hemortsrätt på platsen är de tvåvåningshus med takkupor vid Falkenbergsgatans södra del, intill hörnet mot Allmänna gränd, vilka syns på foton sid. 14 och 22f i 'Skeppsholmsviken kulturmiljöutredning och konsekvensbeskrivning 2018-11-07'."

§ 14

Skeppsholmsviken 9 m.fl., planärende på granskning, 2017-09424

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Skeppsholmsviken 9 m.fl., planärende på granskning, 2017-09424. Sekreteraren redogjorde för ärendet.

SR 2018/371

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet kvarstå vid sitt samrådsyttrande.

Lades ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- SR 2018/371-3 Underrättelse om granskning
- SR 2018/371-7 Plankarta
- SR 2018/371-8 Planbeskrivning
- SR 2018/371-9 Kulturmiljöutredning
- SR 2018/371-13 Akvatiska naturvärden
- SR 2018/371-11 Geoteknisk undersökning
- SR 2018/371-12 Bryggors påverkan på hydromorfologi
- SR 2018/371-10 Dagvattenutredning
- SR 2018/371-4 PM strandskydd reviderat
- SR 2018/371-5 PM Geoteknik projekteringsunderlag 2
- SR 2018/371-6 PM Geoteknik projekteringsunderlag 1

§ 15**Mars och Vulcanus 1, ombyggnad av Ledamotshuset, 2018-04430**

Upptogs till behandling ärende angående Mars och Vulcanus 1, ombyggnad av Ledamotshuset, reviderat förslag, 2018-04430. Sekreteraren redogjorde för ärendet.

SR 2018/109

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka bifall till ansökan om bygglov.

Anmälde ledamot F von Feilitzen reservation mot beslutet:

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet avser en tillbyggnad av Ledamotshuset, tidigare Kanslihuset, mot Rådhusgränd. Skönhetsrådet har tidigare behandlat ett ärende i frågan, som dessutom innehöll ett antal andra förändringsförslag i byggnaden. Rådet avstyrkte den tidigare presenterade tillbyggnaden i föreliggande form och underströk värdet i att byggnadens öppna gård med den s.k. departementsfrisen kunde uppfattas av allmänheten. Rådet ansåg dessutom att den presenterade fasadgestaltningen i sten som låg i liv med den befintliga byggnadens skänklar mot Rådhusgränd minskade upplevelsen av det ursprungliga arkitektoniska anslaget. Programmässigt ansåg rådet att folkstyrets kombinerade lokal- och säkerhetsbehov i byggnaden var en legitim utgångspunkt för en förändring, särskilt om den utsläckte tankarna på en ny samlingsal på Helgeandsholmen.

Det bearbetade förslaget svarade på flera av rådets invändningar från ärendets tidigare behandling. En utredning med siktstudier har visat att den nya byggnaden av säkerhetsskäl kräver en höjd mot Rådhusgränd som omöjliggör visuell kontakt med departementsfrisen från gatan. Frisen kommer fortsatt att vara synlig inne i kvarteret. Gestaltningmässigt har flera förändringar genomförts. Den tillkommande byggnadsdelen har givits flera livförskjutningar som tydligt redovisar den ursprungliga byggnadens gestaltning samtidigt som den tillkommande delen tolkar och följer byggnadsdetaljer som exempelvis listverk och fönsteromfattningar. Livförskjutningarna medger att ursprungsbyggnaden fortfarande går att se över hörn och att kransgesimsen inte klipps av i gatulinjen, som vid tidigare förslag. Tillbyggnaden kommer dessutom att utföras i puts, likt befintlig byggnad som putsas om samtidigt.

Även om Skönhetsrådet inte önskat någon tillbyggnad mot Rådhusgränd fann rådet utvecklingen av förslaget så övertygande i såväl arkitektur som kvalitet i utförandet att rådet accepterade förslaget. Rådet fann vidare att förslaget, för att nå hela vägen fram, kräver mindre bearbetningar när det gäller tak och fönster. Det tillkommande taket bör utföras i förpatinerad koppar i likhet med resten av byggnaden och de nya fönsterbågarna utföras, alternativt kläs, i trä. Skönhetsrådet gladdes även över att de tidigare planerna på en hörsal vid den s.k. puckeln på Helgeandsholmen härmed avförs.

Anmälde ledamot F von Feilitzen reservation mot beslutet enligt följande:

”Gården mot Rådhusgränd måste förbli öppen och en tillbyggnad bör inte tillåtas. Säkerhetsfrågorna måste kunna lösas på annat sätt och hörsalen få en placering på annan plats (ev. om möjligt under gården, med ingång från Myntgränd).”

§ 16

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Informerade sekreteraren om rådets jubileumssammanträde 17 januari 2019 i Lilla Kollegiet, Stadshuset. Vidare berättade sekreteraren om sitt kommande möte med kommunfullmäktiges ordförande Cecilia Brinck angående rådets jubileumsmottagning med anledning av Skönhetsrådets 100-årsfirande 2019, samt att jubileumsboken just nu genomläses av redaktören och att bildmaterialet bearbetas. I övrigt delgav sekreteraren sina möten med stadsarkitekten, stadsbyggnadsdirektören och stadsbyggnadsborgarrådet där bland annat Byggnadsordningen diskuterades, samt att stadsbyggnadsdirektören önskat ett möte med Skönhetsrådet för att diskutera barnens plats i staden med anledning av temat för rådets seminarium 2018.

§ 17

Södermalm 8:1 m.fl, vid kv Bondesonen större, förslag till detaljplan, 2015-12748

SR 2018/354

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2018.11.19 §1.

§ 18**Enkehusparken, förvanskning av kulturhistoriskt värdefull park**

Återupptogs ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2018.11.19 §2.

SR 2018/246

Beslut

Beslutade rådet lägga ärendet till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Skönhetsrådet har kallat ansvariga tjänstemän till dialog om parkens kraftiga förändring. Rådet anmärkte särskilt på nytillkomna konstgräsmattor och stödmurar som inte har några historiska belägg i parken. Rådet önskade att löpande bli informerat inför större parkupprustningar så att dialogen kan hållas före åtgärdernas genomförande.

§ 19**Rådet: Barns utemiljö**

Upptogs till behandling ärende initierat av Skönhetsrådet vid delegationssammanträde 2018.11.19 §1 i samband med hanteringen av detaljplanen för Södermalm 8:1 m.fl, vid kv Bondesonen större, förslag till detaljplan, 2015-12748.

SR 2018/378

Beslut

Bordlades ärendet.

§ 20

Övriga frågor

Avtackning av rådets ordförande.

Sammanfattning av ärendet

Sekreteraren tackade avgående ordförande I Josefsson för hans värdefulla insatser i rådet.

Anmälningssärenden 2018.12.10

Portklappen 1, meddelande om revidering och granskningsutlåtande, 2015-01164.
SR 2018/350

Älvsjö 1:1, del av fastigheten längs Hagsätravägen vid kv. Svedjaren, meddelande efter granskning och revidering, 2018-03225. SR 2018/375.

Rustmästaren 2, synpunkter. SR 2018/352, **översänt för kännedom**

Program för placering och gestaltning av mobilmaster och antenner, svar från bygglovsavdelningen på Stadsbyggnadskontoret, 2018-01431-50. SR 2018/368

Plankanparken, protest mot byggplaner, SR 2018/372, **översänt för kännedom**

Nomineringar till nämndens och bolagens funktionshinderråd; från HSO (Handikappföreningarnas samarbetsorgan) i Stockholms stad, SR 2018/376

Sätra 2:1 mm (Mälaräng), meddelande efter granskning och revidering, 2016-15389.
SR 2018/377

Örby 4:1, meddelande efter granskning och revidering, 2015- 14055. SR 2018/381

Masugnen 5 och 7, meddelande efter utställning, 2011-04316. SR 2018/382

Fruängsgården 5 m.fl., meddelande efter granskning och revidering, 2016-01386.
SR 2018/383

Dalen 13, planärende på granskning, 2015-05534. SR 2018/369

Detaljplaner besvarade av kansliet

Bassångaren 20, förslag till detaljplan, 2018-04895. SR 2018/346, **tillstyrkt med erinran**

Bygglov besvarade av kansliet

Norrmannen 6, rivning av skola, Blackebergsskolan, 2018-13930-575. SR 2018/348, **avstyrkt**

Norrmalm 5:3 (Centralstationen), fasadbelysning, 2017-15382-575.
SR 2918/127-3, **tillstyrkt med erinran**

Norrmalm 5:3 (Centralstationen), kompletterande yttrande avseende fasadbelysning för norra och västra fasaden, 2017-15382-575. SR 2018/127-8, **avstyrkt**

Åkern 17, skylt/väggmålning på gavelfasad, 2018-14234-575. SR 2018/373, **tillstyrkt**

Ordonnansen 5 & 6, nybyggnad av två flerfamiljshus, 2018-10202-575. SR 2018/385, **tillstyrkt med erinran**

Skrivelser besvarade av kansliet

Bromma Kyrka. SR 2018/330, **besvarad med e-post**

Burger Kings etablering i Gamla stan. SR 2018/357, **besvarad med e-post**

Ny pråm vid Gröna Lund, SR 2018/358, **besvarad med e-post**

Skönhetsrådet bild startsida, SR 2018/356, **besvarad med e-post**

Katarinahissen, synpunkter på ljusreklam, SR 2018/353, **besvarad med e-post**

Årstas fulaste hus, SR 2018/361, **besvarad med e-post**

Raoul Wallenbergs torg 3 nov 2018, SR 2018/360, **besvarad med e-post**

Katarinahissen, SR 2018/365, **besvarad med e-post**

Katarinahissen, rörlig reklam, SR 2018/363, **vidarebefordrat till stadsbyggnadskontoret**

Brf Kulan Gärdet, byte av staket, SR 2018/366, **besvarad med e-post**

Bygg husen i roligare färger, SR 2018/362 **svar med brev**

Söderholmen 1 m.fl., angående SBN'n beslut att återremittera kv. A, 2015-15127. SR 2018/288, **vidarebefordrat till stadsbyggnadskontoret**

Gröna Lunds utbyggnad, förfrågan om möte, SR 2018/374, **besvarad med e-post**

Söderstadion, fråga om ombyggnaden 1966, SR 2018/379, **besvarad med e-post**

Bilaga till protokoll 11/2018

Skeppsholmsviken 6 m fl. (Gröna Lund), planärende på granskning, 2016-06685.

SR 2018/370

Illustrationen, som modifierats av Skönhetsrådet, är hämtad från planbeskrivningen, s. 26.

Den tunna röda linjen visar ungefär +35 meters höjd och är dragen från befintlig åkattraktion med denna höjd till den skisserade. Inom det med röd klammer markerade området kan enligt det föreliggande planförslaget attraktioner uppföras på 25 procent av ytan upp till en totalhöjd på +60 meter, dvs. klammerns ungefärliga höjdavgränsning. Rådet anser att illustrationen i planbeskrivningen inte på ett korrekt sätt visar förslagets innebörd och har därför påfört de röda illustrationslinjerna. Detta ger en tydlig uppfattning om hur de två grupperna med höga objekt – en befintlig på det äldre området och en tillkommande på det nya kan te sig i stadsbilden.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2018-12-21
Fredrik,von Feilitzen	2018-12-21
SUSANNE,HÖGLIN	2018-12-21
ROLF ÅKE INGEMAR,JOSEFSSON	2018-12-21